

Samotne misli o našem bivanju

Undanka, Marija Fülöp, učiteljica u mirovini, je objelodanila novu zbirku pjesam »Povezanost« u koj posebno moramo razvezati naslov ar nam se narine pitanje: S kim? S čim? U čemu se to vidi?

Ta intenzivna i intimna povezanost, ku smo mogli upoznati već u pjesničkoj zbirki *Čuvam te* (2019.), nije henjala, živi i daje nam uvid u povezanost u nevidljivom sjaju kot temelj za život, za obnašanje boli, tuge i spominka na vedre i prelpe hipce s izgubljenim hižnim tovarušem Ivanom iz Dalmacije (2002. ljeta). U brojni pjesma se vraća toj tematiki, čežnja za njim.

Veseli ju svaki korak ki ju pelja bliže k njemu, ki nju nimo „željno zove i čeka“. Pitam se, koliko je kršćanski ta motiv u pjesmi *Svaki korak* za kim se zakriva ona na brzu ruku izrečena: *a Krist Te čeka na drugoj strani rijeke* ili ono *Omotat ću te / u črljenilo ljubavnog / plamena* je ono od čega se već jezikom ne more kazati da se izrazi tankočutna, tiha, beskrajna ljubav (Poruka iz vjekovječnosti).

Istotako neutišiva je „povezanost“ ljubav prema majki u pjesmi *Majkine ruke*. Koliko pjesam su naši pjesniki ispjevali majkam a ova je jedna od najlipših u našoj poeziji, pogotovo kada pjeva što sve su učinile majčine ruke: *u svojem srcu čuvam Tebe / i tvoje drage ruke*.

Nadoveže se na sve to, drugačije ni ne more biti „povezanost“ sa selom *Undanski mozaik* u koj pjesmi daje idiličan

Marija Fülöp-Huljev pri prezentaciji u Undi na koncu oktobra. // foto: ORF

opis sela i krajolika s bolnim i tužnim završetkom o sudbini naših sel: *Prazni stani na prodaji / sfaljuju već domaćini / hrvatskoga korijena* što se po svemu ne more zastaviti ar nima zaustavljanja. Potreze te u svojoj jednostavnosti, u svojoj osnovnoj konstalaciji.

Takovo tužno, rezignantno raspoloženje vlada i u pjesma ke govoru o „povezanosti“ sa svojim hrvatskim narodom. U nji nima zapovidi, imperativa kot smo to od mnogih naučni, kako i što bi se moralo, samo jednostavan prikaz sadašnjega stanja a to je *Exodus: ... Ispeljat ćemo se / tancajući, pjevajući / iz jezika praoccev / u globalnu potrebu*.

Nabraja u *Jezik naš hrvatski* sve što je po jeziku hrvatsko a

tim položi prst na našu ranu, na obmanu, vkanjbu, ku mi mirnom podanošću, nadasve ali (mislim) većinski naši narodi svisno ili nesvisno, nemarom i ignorancijom podupiraju da nastanemo Muzej prošlosti.

No nepravičnost vlada i u ovom opisu, u predavljanju zbirke pjesam u koj ima vedre, zvanaredne jednostavno lipe opise prirode, minjanja u njoj, topline Sunca, lipota magle, čekanje rodne godine, prolaznost i obnova, i poziv na zaštitu našega okoliša, (današnji politički slogen) doma i domovine u koj živimo, ptice Lastavice, Vrepci – nujnoga razmišljanja i spominjanja ar živimo iz kipicov našega spominjanja.

I na kraju ciklus *Oblači se*, neugodnosti Covid krize, ka nas je peljala u još veću i diblju izolaciju da nam na kraju ostane samo tolidba i ufanje, vječno ufanje Božićno dite.

Ako kanim biti pravični u opisu pjesničke zbirke onda moramo nešto kazati i o formalnom pjesničkom, što se većinom čini samo na literarni seminaru sveučilišća. To nisu pjesme u avantgardističkim, formalnim navijanjem nego naša, tradicionalna, uhodana i našim ljudem razumljiva versifikacija.

Tako smo odrasli, na Miloradiću, Ivanu Blaževiću, Ferdi Sinkoviću, Antonu Slaviću, ... Ta formalna jasnoća odgovara našem čovjeku, ki nije bižao za svakovrsnimi promjenami u modernom pjesničtvu. Ova pjesmarica nas napuhuje u svakom pogledu na stara vrmena. To su naši kipi, naše misli, naše predstave i shvaćanje današnjega svita o našem djelovanju i veže nas na naš tradicionalni svit.

Medtim ali jezično po ki put odstupa od njega, kot n pr.: sive ptice za sure ptice, godina za ljeto a ne za kišu, sat za ure, nada za ufanje, duga za kanicu, itd. itd., ar se vidi jezična školovanost na hrv. književnom jeziku i diboki uticaj pokojnoga muža Ivana.

Nešto mi je ali pri čitanju nastalo čisto jasno: ovo su u svojoj jednostavnoj poruki po sadržaju pjesme iz naše mladosti, tzv. egzistencijalističkoga filozofskoga gibanja, ki se je širio po Europi u drugoj polovici prošloga stoljeća. Prez toga da bi išli u tumačenje toga snažnoga strujanja po Karlu Jaspersu sve do Jean Paula Sartresa, ki su tumačili ljudski život na meji glavnih životnih razdobljev kot je to smrt, borba u životu, mučiti se i tiho trpiti, osjećaj krivičnosti što se mora sve podnositi u komunikaciji ljudskoga društva kojemu imamo prilaz, ključ u jeziku. To je postojanje u svitu, svist i razum u odnosu na transcendenciju, u prelazu iznad ljudske svisti i ograničenja.

Na kraju toga razdoblja stoji Albert Camus sa svojim djelom „Čovjek u revolti“. Mi nismo došli tako daleko, mi se nismo pobunili, nismo revoltirali, mi tiho i tupo podnašamo i trpimo pod životni okolnosti. NB

(Marija Fülöp Huljev, *Povezanost*, Budimpešta 2023, Croatica, pjesme, 120 stranic žepnoga formata)

Zimska škola folkloru u Koprivnici

KOPRIVNICA – U Koprivnici će se od 3. do 12. januara dojduega ljeta održati poznata tancena i folklorna djelaonica Zimska škola folkloru. U centru pažnje će ov put stati panonsko područje. To su početo od Turropolja i Moslavine sve regije Slavonije, ča do susjedske Vojvodine i Banata.

Zainteresirani se moru najaviti još do 10. decembra ovoga ljeta na webstranici Hrvatske

matice iseljenika. Ukupno se sudionicam i sudionikom nudu tri programi, med kimi moru birati, i to tancanje, tamburanje i tradicijska glazbala.

Glavni i stručni voditelj škole je prof. Andrija Ivančan, ujedno voditelj i plesnoga programa. Voditelj tamburašev je Tibor Bün, uz gosta predavača Sinišu Leopolda, dok je voditelj za tradicijska glazbala Vjekoslav Martinić. HN